

Martin Klement

St. Elizabeth University College of Health and Social Work
Bratislava, Slovakia
E-mail: martin.klement@gmail.com

Využívanie moderných technológií pri vyučovaní náboženstva / *Using modern technology in teaching Religious*

Abstract

The pedagogical practice shows that the subject of Catholic religious education is not very interesting for pupils. However we are convinced that religious education can enrich the life of the human through Information and Communications Technology in the school. The curiosity of pupils tends to the enhancement of the interest in this subject. The experiences show that only talented teacher is able to mediate knowledge and to initiate and to educate within one lesson of religious per weekly at Slovak state school. For this reason, using modern technology helps teacher and pupil in teaching religious education.

Keywords: religious, teacher, school, technology, pupil.

ÚVOD

História i súčasnosť nám ukazujú, že doménou cirkvi a jej predstaviteľov bolo už od jej počiatkov vyučovať ľudí, a to nielen vo veciach náboženských, ale aj poskytovaním všeobecného vzdelania. Cirkev preto zriaďovala školy pri duchovných a kultúrnych centrách tej doby, farách, kapitulách a kláštoroch, kde sa vyučovali základy čítania, písania, počtov, latinčiny, spevu a náboženstva. Cirkvi i jej predstaviteľom vždy ležalo na srdci odovzdávanie hodnôt, vzdelanosti a náboženského citenia.

Avšak vyučovanie náboženskej výchovy v mnohých prípadoch skĺzne do predstavenia právd viery a morálky a pre žiaka je to často len neživné počúvanie a čítanie textu, ktorý sa nachádza v učebniciach náboženskej výchovy. Takto orientované hodiny sú pre žiaka nezaujímavé, a preto nemá chuť a priestor vytvoriť si k náboženstvu vzťah. Predkladanou témou chceme aspoň čiastočne prispieť k zatriaktivneniu náboženskej výchovy s využitím potenciálu, ktorý sa nachádza v žiakoch. Želáme si, aby učiteľ ukázal žiakovi cestu poznania krás náboženstva,

ale zároveň si kladieme za úlohu vytvoriť priestor žiakom pre využitie spolupráce a tvorivosti pri tomto poznávaní.

NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA

Človek je z psychologického a sociologického hľadiska prirodzene bytosť náboženská, má prirodzenú potrebu smerovať k tomu, čo ho presahuje. Vyučovací predmet náboženská výchova má preto opodstatnenú úlohu v celistvom ponímaní výchovy na škole. Predmet umožňuje žiakom formulovať otázky týkajúce sa základných životných hodnôt, postojov a konania, konfrontovať ich s vedecky a nábožensky - kresťansky formulovanými pohľadmi na svet, hľadať svoju vlastnú životnú hodnotovú orientáciu. Vyučovací predmet náboženská výchova formuje v človeku náboženské myslenie, svedomie, náboženské vyznanie a osobnú vieru ako osobný prejav náboženského myslenia a integrálnej súčasť identity človeka. Ponúka prístup k biblickému posolstvu, k učeniu cirkvi a k jej tradícii, otvára pre neho možnosť života s cirkvou.

Náboženská výchova predstavuje takú výchovu, ktorá uvádza človeka do vzťahu k Bohu, poukazuje na konkrétny zmysel života, predstavuje najvyššie morálne hodnoty, vytvára duševné spoločenstvo s inými, podobne zmyšľajúcimi ľuďmi.

Predmet náboženská výchova má v našej spoločnosti zvláštne postavenie. O jej dôležitosti svedčí fakt, že väčšina obyvateľstva Slovenskej republiky je kresťanského vierovyznania. Podľa sčítania ľudu sa ku kresťanskej viere prihlásilo 76 % obyvateľstva Slovenskej republiky, 21 % populácie bolo bez vyznania, 3 % obyvateľstva sa prihlásilo k iným náboženstvám (ŠÚSR, 2015). Z tohto pohľadu je školská náboženská výchova spoločensky významnou potrebou.

Na základe zmluvy medzi Slovenskou republikou, registrovanými cirkvami a náboženskými spoločnosťami môže každá registrovaná cirkev alebo náboženská spoločnosť na Slovensku vyučovať náboženskú výchovu. Výučba katolíckej náboženskej výchovy sa realizuje na základe schváleného kurikula (2015), ktoré bolo predložené katolíckou cirkvou v súlade s listinou ľudských práv, s Ústavou SR a na základe zmluvy medzi Slovenskou republikou a Svätou stolicou o katolíckej výchove a vzdelávaní.

DIDAKTICKÉ ZÁSADY

Didaktika ako pedagogická disciplína skúma zákonitosti vyučovacieho procesu, ako premyslene a systematicky postupovať pri vyučovanom procese. Didaktika má svoje didaktické zásady. Sú to pokyny, požiadavky, zákonitosti, ktoré musí akceptovať učiteľ, aby dosiahol didaktický cieľ. Sú to teda všeobecné požiadavky, ktoré ovplyvňujú priebeh a výsledok vyučovacieho procesu.

Charakteristika najpoužívanejších didaktických zásad:

- Uvedomelosť – Učiteľ pôsobí na rozumovú i citovú stránku žiakovej osobnosti. Táto zásada sa uplatňuje pri osvojovaní si nových poznatkov a pri ich

uplatňovaní v praktickom živote. Dôležité pre túto zásadu je pochopenie učiva žiakmi.

- Vedeckosť – Obsah vyučovania musí rešpektovať najnovší stav poznatkov v príslušnom vednom odbore.
- Postupnosť – Obsah učiva je dôležité žiakom odovzdávať na základe ich vekových osobitostí a individuálnych zvláštností. Vo vyučovacom procese sa táto zásada uplatňuje prostredníctvom vytvárania názoru a využívaním individuálnych skúseností žiakov. Zásada postupnosti sa uplatňuje rešpektovaním nasledovných pravidiel:
 - „od konkrétneho k abstraktnému“,
 - „od blízkeho k vzdialenému“,
 - „od jednoduchého k zložitému“,
 - „od známeho k neznámemu“.
- Aktivita – Uplatňuje sa vyvolávaním a udržiavaním aktívneho prístupu žiakov k vyučovaniu.
- Názornosť – Lepšie pochopenie nového učiva umožňuje žiakom priblíženie učiva prostredníctvom učebných pomôcok.
- Primeranosť – Uplatňuje sa v individuálnom prístupe učiteľa k žiakom a analýze učiva.
- Sústavnosť – Uplatňuje sa v logickom usporiadaní učiva, ktoré umožňuje postupné utváranie predstáv, pojmov a zákonitostí začleňujúcich sa do vedomostnej sústavy žiakov.
- Trvácnosť – Uplatňuje sa rešpektovaním všetkých predchádzajúcich zásad. Trvácnosť sa dosahuje správnou motiváciou žiakov, názorným vyučovaním, aktívnym prístupom žiakov a logickým usporiadaním učiva.

VYUŽÍVANIE INFORMAČNO-KOMUNIKAČNÝCH TECHNOLOGIÍ VO VYUČOVANÍ

„Modernizácia je prispôsobenie sa novším, moderným vymoženostiam a požiadavkám“ (Petlák, 2004, s. 212). V 21. storočí však bezpodmienečne musíme k pojmu modernizácia vzdelávacieho procesu pridať i nemenej dôležitú súčasť vyučovania, ktorou sú informačno-komunikačné technológie.

Širšie vymedzenie didaktickej techniky uvádza vo svojej práci aj Zounek a Šedová, ktorí technológiám vo vzdelávaní venujú celú publikáciu. Didaktická technika je v nej vymedzená pod pojmom informačno-komunikačné technológie a následne uvádzajú, že „pod pojem informačné a komunikačné technológie zahrňame prostriedky modernej didaktickej audiovizuálnej techniky (napr. video, televízia, CD prehrávač, dátový projektor) a digitálne technológie, ktoré sú založené na počítačoch a na telekomunikačných službách, umožňujúcich ich užívateľom v maximálnej možnej miere sprístupniť informácie a ďalej s nimi pracovať (napríklad internet, interaktívne tabule, digitálna kamera a iné), ale taktiež rôznymi formami a prostriedkami komunikovať (e-mail). Spôsob využívania informačných technológií v školskom prostredí sa odvíja od potrieb a možností aktérov výučby, vzdelávacích cieľov a obsahu,

ale taktiež od charakteru edukačného prostredia, pričom základným princípom je efektívna organizácia vyučovania a učenia“ (Zounek - Šedová, 2009, s. 15).

Slovom technológie označujeme technické prostriedky, postupy a zručnosti, ktoré sa používajú s určitým cieľom a ktoré prinášajú praktické výsledky. Spojením výrazov informačné a komunikačné technológie označujeme výpočtové a komunikačné prostriedky, ktoré rôznymi spôsobmi podporujú výučbu, štúdiom a ďalšie aktivity v oblasti vzdelávania. Sú to technológie, ktoré súvisia so zberom, zaznamenávaním a výmenou informácií. Informačno-komunikačné technológie sú v dnešnej modernej dobe neoddeliteľnou súčasťou nášho každodenného života. Informačné technológie sú metódy, postupy a rôzne spôsoby zberu, uchovávanía a spracovania, vyhodnocovania a súčasne doručenia potrebných informácií v požadovanej forme a kvalite. Ide o informačné zdroje ako sú počítače, počítačová sieť, internet, aplikácie a rôzne multimediálne prvky. Výdobytky modernej doby a techniky je preto nutné zaradiť do vyučovacieho procesu, pretože len to je cesta, vďaka ktorej môžeme mladých ľudí pripraviť na realitu ich budúceho života. Úlohou učiteľa je vybrať si z množstva informačno-komunikačných technológií tie najvhodnejšie a použiť ich vo vyučovacom procese.

NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA NA ŠKOLÁCH

Všeobecné direktórium pre katechizáciu VDK (1999) dôsledne rozlišuje medzi školským vyučovaním náboženstva a katechézou. Katechézu chápe ako celostnú formáciu, ktorá zahŕňa celý kresťanský život od iniciácie po integrovanie do spoločenstva miestnej cirkvi a schopnosť vydávať svedectvo. Školské vyučovanie náboženstva na rozdiel od katechézy sleduje partikulárne, avšak dôležité ciele; odlišuje sa od katechézy a dopĺňa ju. Preto existuje *„neoddeliteľné spojenie a zároveň jasná odlišnosť medzi vyučovaním náboženstva a katechézou“* (VDK, 1999, b. 73). Vyučovanie náboženstva má vzdelávací charakter a jeho úlohou je *„sprítomňovať evanjelium v osobnom procese systematickej a kritickej asimilácie kultúry“* (VDK, 1999, b. 73). Cieľom školského vyučovania náboženstva je osvojenie kultúry danej spoločnosti. Školské vyučovanie náboženstva sa stará o to, aby sa toto osvojenie uskutočnilo kriticky, teda aby žiak vedel rozlišovať medzi prvkami súčasnej kultúry, ktoré sú v súlade s evanjeliom a medzi prvkami, ktoré mu protirečia. Školské vyučovanie náboženstva vkladá dynamický kvas evanjelia do systému školských predmetov, aby *„evanjelium vniklo do mentality žiakov a zharmonizovalo ich kultúru vo svetle viery“* (VDK, 1999, b. 73). Takto vzniká harmonický celok preniknutý duchom evanjelia, kde viera a veda, umenie a spiritualita sú v súlade (Lencz, 2004).

VDK stanovuje nevyhnutné predpoklady:

- školské vyučovanie náboženstva má predkladať kresťanské poslanstvo systematicky, *„tou istou serióznosťou a hĺbkou, ako iné disciplíny predkladajú svoje poznatky“* (VDK, 1999, b. 73),
- jeho vzťah k ostatným predmetom má byť interdisciplinárnym dialógom, ktorý sa týka najmä oblastí, v ktorých tieto predmety formujú osobnosť žiakov,

- výučba náboženstva má ovplyvňovať „*chápanie pôvodu sveta, zmyslu dejín, základu etických hodnôt*“ (VDK, 1999, b. 73),
- ako aj „*posilňuje, rozvíja a dopĺňa výchovné pôsobenie školy*“ (VDK, 1999, b. 73).

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Všeobecná charakteristika predmetu náboženská výchova rozvíja a podporuje základné predpoklady kresťanských životných postojov a konania žiaka. Ponúka mu pomoc pri orientácii v súčasnom svete, ponúka prístup k biblickému posolstvu, kresťanskej tradícii a ku kresťanskému životnému štýlu. Keďže človek je z psychologického a sociologického hľadiska prirodzene bytosť náboženská, má potrebu smerovať k tomu, čo ho presahuje. Vyučovaci predmet náboženská výchova má preto opodstatnenú úlohu v celistvom ponímaní výchovy v škole. Vyučovaci predmet náboženská výchova formuje v človeku náboženské myslenie, svedomie, náboženské vyznanie a osobnú vieru ako osobný prejav náboženského myslenia a integrálnej súčasti identity človeka. Ponúka prístup k biblickému posolstvu, k učeniu cirkvi a jej tradíciám, otvára mu možnosť života s cirkvou. Náboženská výchova sa však okrem uvedeného nevzdáva vodcovských motívov a smerov, ktoré nehovoria len formou definícií, ale naznačujú určitú perspektívu (Muchová, 2009, s. 59). Výučba predmetu zároveň nadväzuje na ďalšie spoločenskovedné predmety, umožňuje žiakom ozrejmiť si morálny pohľad na mnohé témy otvorenej spoločenskej diskusie. Učí žiakov rozlišovať medzi tým, čo je akceptované spoločnosťou, a tým, čo je skutočne morálnym dobrom pre jednotlivca i pre celú spoločnosť.

Predmet náboženská výchova v nižšom strednom vzdelávaní podľa inovovaného rámcového vzdelávacieho programu odovzdáva základné náukové predpoklady kresťanských životných postojov a konania žiakov. Ponúka im pomoc pri orientácii v súčasnom svete z biblického hľadiska, kresťanskej tradície a vedie k oboznámeniu a ponuke kresťanského štýlu života. Umožňuje konfrontovať sa s veľkými existenčnými otázkami človeka a hľadať na ne odpovede. Zároveň je aj službou spoločnosti, kde napomáha výchove detí a mladých ľudí najmä svojím preventívnym systémom. Ovplyvňuje hodnotovú orientáciu žiakov, ktorá im pomáha byť prospešnými rodine, spoločnosti a cirkvi. Je výchovou k zodpovednosti za vlastné konanie, učí žiakov kriticky myslieť, nenechať sa manipulovať, ani nebyť manipulátormi, chápať vlastné konanie i konanie druhých ľudí v kontexte rôznych životných situácií.

KURIKULÁRNA REFORMA

Kurikulárna reforma predmetu náboženská výchova priniesla iný pohľad na spôsob výučby uvedeného predmetu. Zmenila sa nielen štruktúra učebných osnov z lineárneho typu na špirálovitý, ale dôležité je aj to, že do učebných osnov sa dostávajú nové obsahy jednotlivých vyučovacích hodín, s ktorými sa pracuje vo viacerých ročníkoch vždy s narastajúcou náročnosťou.

Lineárne oblasti sa prehľbujú v špirále, ktorú tvorí trinásť úrovní. Lineárne oblasti sa opakujú v celej špirále, výsledkom čoho je postupné rozširovanie učiva a jeho prehľbovanie primerane veku žiakov. Obsah učiva predstavuje dejiny spásy, je za-

meraný na osobné dejiny spásy vychovávaného. Dejiny spásy sú rozvíjané v špirále cez postojovú orientáciu, ktorú zviditeľňuje ročníková téma. Predkladaný výber a usporiadanie ročníkových tém predstavuje cieľenú výchovu k čnostiam. Poznávaním lásky, ktorá nás presahuje, môže vychovávaný rásť k plnej zrelosti osobnosti. Schody sú ilustračným zobrazením osobnostného rastu žiaka. Narastanie špirály začína od uvedomenia si žiaka, že je milovaný (1. ročník ZŠ), po objavenie poslania žiť život v láske – stotožniť sa so životným štýlom kresťana (4. ročník ZŠ). 9. ročník ZŠ sa venuje téme slobody človeka, uvedomenia si ľudskej hodnoty, schopnosti a ochoty niesť zodpovednosť nielen za seba, ale aj za iných.

Kurikulárna reforma má slúžiť na decentralizáciu školského systému, ktorá sa prejaví prenesením značnej časti rozhodovacích právomocí a zodpovednosti za úroveň a kvalitu vzdelávania zo štátnej úrovne do prostredia konkrétnej školy. Na štátnej, centrálnej úrovni je vymedzený záväzný rámec vzdelávania – štátny vzdelávací program (ŠVP), z ktorého vychádzajú školy pri tvorbe vlastných vzdelávacích programov. Predstavuje prvú, rámcovú úroveň dvojúrovňového participatívneho modelu riadenia škôl. Kurikulárna reforma vzdelávania na Slovensku sa v súčasnosti realizuje na základe zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý schválila NR SR 22. 5. 2008 (Furman, 2013, s. 5).

Všetky kurikulárne materiály predmetu Náboženská výchova spracoval tím pedagógov pod gesciou Katolíckeho pedagogického a katechetického centra, n. o., (KPKC) založeného Konferenciou biskupov Slovenska (KBS), ktoré môžu učiteľom poslúžiť pri vytváraní predmetových výstupov do školských vzdelávacích programov, tematických výchovno-vzdelávacích plánov, hodnotení žiakov a tiež pri príprave na konkrétnu vyučovaciu hodinu. KBS schválila kurikulum predmetu Náboženská výchova, na základe ktorého sa realizuje výučba uvedeného predmetu.

VYUŽITIE IKT NA HODINÁCH NÁBOŽENSKEJ VÝCHOVY

Médiá sa stali takou dôležitou skutočnosťou, že pre mnohých ľudí sú hlavným prostriedkom informácie a formácie; vedú a inšpirujú individuálne, rodinné a sociálne postoje. Poukazujúc na túto skutočnosť sv. pápež Ján Pavol II. (1920 – 2005) v encyklike *Redemptoris missio* zo 7. decembra 1990 upresňuje, že tento rozvoj masmédií musí zaujímať pastoráciu, a teda zvlášť katechéz, a to preto, že ide o „novú reč“ a „novú kultúru“ (Ján Pavol II., 1997, *Redemptoris missio*). Okrem iného, audiovizuálna reč je reč, ktorej deti dobre rozumejú, pretože je ich prvou rečou. Na základe týchto skutočností sa učitelia náboženskej výchovy nachádzajú v situácii misionárov, ktorí, aby mohli komunikovať v misijnom území, musia sa naučiť reč krajiny, do ktorej sú poslaní. Ide teda o čin priekopnícky, o stretnutie kultúr. Ide o možnosť komunikácie evanjelia a jeho hodnovernosti. V audiovizuálnej reči nepôjde len o to, aby bol obraz použitý ako pomoc nášmu rečneniu, ide o oveľa viac. Zapojenie masmédií nemá za cieľ len sprístupniť posolstvo evanjelia mnohým. Ide o mnoho vážnejšiu záležitosť, lebo evanjelizácia modernej kultúry z veľkej časti závisí od ich vplyvu. Nestačí ich len používať pre šírenie kresťanského

posolstwa a nauky cirkvi, ale posolstvo samo musí byť integrované do tejto modernej komunikácie vytvorenej „novej kultúry”.

Náboženská výchova sa tak stáva predmetom, ktorý má u žiakov vzbudiť záujem o náboženstvo, obohatovať ich, zvyšovať sociálne cítenie, fantáziu a vyjadriť svoje pocity i myšlienky. Je úlohou pedagóga dopomôcť žiakom, aby boli schopní všetky spomínané skutočnosti v sebe objaviť. To môže dosiahnuť pomocou svojich pedagogických zručností i rôznych edukačných pomôcok. Ak chce pedagóg vzbudiť u žiakov záujem o náboženstvo, je viac ako nutné, aby využil informačno-komunikačné technológie, ktoré sú pre dnešnú mládež veľmi pútavé a tvoria neoddeliteľnú súčasť ich každodenného života. Učiteľ má možnosť na hodinách náboženskej výchovy využiť veľké množstvo technológií: interaktívna tabuľa, rôzne vyučovacie programy, videoprojekcia, práca s internetom, interaktívne učebnice, hlasovacie zariadenia a mnohé iné.

Využitie informačno-komunikačných technológií má za úlohu zapojiť žiakov čo najviac do vyučovacieho procesu, a to aj vďaka využitiu zmyslových vnemov. Vonkajší svet poznávame zmyslami. Poznávanie zmyslami však nie je rovnomerné.

PREZENTÁCIA V POWERPOINTE

Microsoft PowerPoint je program slúžiaci na vytváranie prezentácií. Zhotovený bol spoločnosťou Microsoft Office v osemdesiatych rokoch minulého storočia. Služí na tvorbu prezentácií a je možné ho spustiť pod operačným systémom Microsoft Windows a Mac OS. PowerPoint je súčasťou balíka Microsoft Office a je tak bežne dostupný nielen pre pedagóga, ale i pre samotného žiaka.

Prezentácia v programe PowerPoint umožňuje jednoducho a rýchlo vytvoriť prehľadnú, zaujímavú a pútavú audiovizuálnu prezentáciu. Prostredníctvom nej máme možnosť zvýšiť zrozumiteľnosť prednášanej problematiky či nakresliť aj zložitejšie grafické objekty. Pre predvádzanie prezentácie väčšej skupine žiakov však veľkosť bežného počítačového monitora nepostačuje, a preto sa používa zobrazovacie zariadenie - projektor, ktoré sa pripojí k počítaču a premieta zobrazovaný obraz priamo na plátno. Predvádzané snímky sa súčasne zobrazujú na monitore a v niekoľkonásobnom zväčšení na plátne. Momentálne je využívanie prezentácií jeden z najrozšírejších spôsobov využitia informačno-komunikačných technológií vo vyučovacom procese.

PowerPoint je využívaný ako prostriedok, ktorý slúži na priblíženie preberanej problematiky. Mnoho učiteľov využíva práve tento program na spretrenie vyučovacieho procesu, pomocou neho vzbudzujú záujem a motivujú k lepšej práci samotných žiakov. Pomocou prezentácie v PowerPointe sa i sami študenti pripravujú na vyučovací proces a vytvárajú si prostredníctvom nej referáty, ktoré následne prezentujú pred učiteľom i spolužiakmi.

Audiovizuálne prezentácie tvoria zvláštny druh zrakových – vizuálnych prostriedkov. Niekedy počúvame názor, že premietanie prezentácii nie je vhodné pre deti, lebo ich stavia do úlohy pasívnych divákov. Ale nie je to tak. Deti veľmi intenzívne

vnímajú prezentáciu a sú aktívne zapojené do deja, stávajú sa priamymi účastníkmi a o pasivite nemôže byť ani reči.

Prezentácia má výhodu v porovnaní s filmom, pretože pôsobí hlbšie:

- obraz je statický, žiak má dlhší čas na čítanie a asimiláciu obrazu,
- zrakový vnem je trvalejší a pre pamäť pôsobivejší ako sluchový,
- svetelný obraz vytvára vhodnú atmosféru pre zapamätanie,
- jedinou nevýhodou prezentácie je, že je náročná na zmyslovú aktivitu diváka.

Zásady pri premietaní prezentácie:

1. v projekcii je lepšie používať menšie množstvo obrazov,
2. vytvorenie priestoru počas projekcie
 - aby sa žiaci mohli slobodne vyjadriť, čo ich oslovilo, zaujalo,
 - žiakom sa tak ponúka možnosť aktivity,
3. pri premietaní prezentácie môžeme veľmi vhodne použiť aj hudobné efekty
 - veľmi pôsobivo účinkuje premietanie podfarbené hudbou.

VIDEOPROJEKCIA

Videoprojekcia je taktiež jednou z možností, ako v pedagogickej praxi môžeme využiť pútavým spôsobom informačno-komunikačné technológie. Pomocou nej zabezpečujeme prehrávanie, prenos a obnovu pohyblivých obrázkov. Na tento prenos používa videoprojekcia elektronické signály alebo digitálne médiá. Projekcia videí slúži na premietanie videonahrávok rôzneho druhu. Jedným z mnohých súčasných spôsobov vzdelávania je aj vzdelávanie pomocou výučbového videa. Daný spôsob pomáha žiakovi bližšie si predstaviť a následne aj pochopiť učiteľom predkladaný problém. Výučbové video si však pedagóg často musí vytvárať sám, čo je však veľmi náročné na čas a samotnú prípravu. Na obohatenie vzdelávacieho procesu ale mnohokrát slúži i prehrávanie rôznych filmov a televíznych inscenácií na DVD nosičoch, ktoré súvisia s preberanou tematikou vyučovacej hodiny.

Na prehrávanie výučbových programov, filmov, dokumentov z DVD nosičov môžeme využiť okrem mechaniky v počítači i samostatný DVD prehrávač. Toto zariadenie pripájame k televíznemu prijímaču alebo priamo k dataprojektoru. Obraz premietaný dataprojektorom môžeme diaľkovým ovládačom zastaviť, priblížiť či zobrazovať v režime *obraz v obraze*. Priestorový zvuk v podmienkach triedy môžeme zabezpečiť systémom domáce kino.

FORMULÁR GOOGLE

Dotazník je výskumný, vývojový a vyhodnocovací nástroj na rýchle zisťovanie informácií o znalostiach, názoroch alebo postojoch opytovaných osôb k určitej skutočnosti prostredníctvom písomného dopytovania sa. V dnešnej dobe pri svojej práci pedagóg často využíva dotazník na overenie si vedomostí žiakov. Príchodom informačno-komunikačných technológií do vyučovacieho procesu sa klasický dotazník mohol zmeniť do modernejších podôb, ako je e-hlasovanie.

E-hlasovanie patrí momentálne k najmodernejším metódam zisťovania spätnej väzby pre učiteľa, ale aj žiaka. V súčasnosti pozostáva každý elektronický hlasovací systém z troch základných častí – hlasovacie zariadenie pre žiakov, USB prijímač, špeciálny obslužný softvér, ktorý spracuje, resp. vyhodnotí prenos informácií medzi prijímačom a hlasovacím zariadením. Veľmi zaujímavou je webová služba PollEverywhere, ale i Formulár Google. V oboch prípadoch nie je vôbec potrebné inštalovať žiaden softvér a nie sú potrebné žiadne hlasovacie zariadenia či USB prijímače. Postačujúcou je skutočnosť, že žiaci majú k dispozícii počítače s pripojením na internet. Obe vyššie spomenuté formy e-hlasovania sú úplne bezplatné. Hlavnými výhodami e-hlasovania z pohľadu učiteľa sú napríklad: okamžitá spätná väzba, priebežné hodnotenie žiaka, zapojenie každého žiaka do výučby, časovo menej náročné hodnotenie. E-hlasovanie prináša mnoho výhod nielen pre pedagóga, ale i samotného žiaka. Medzi výhody e-hlasovania z pohľadu žiaka patria: okamžité rešpektovanie jeho potrieb, názorov a postojov, výrazné zníženie stresu a pocitu neúspechu, zníženie nepozornosti, nedorozumení, nudnosti a nezaujímavosti výučby, uvoľnená atmosféra, príjemné napätie a zábava.

Formulár Google alebo Google dokumenty je nástroj, pomocou ktorého môžeme vytvárať dotazníky, zostavovať rôzne prieskumy, vytvárať krátke testy a mnoho ďalšieho. Pri ich vytváraní máme možnosť výberu z množstva nových a neustále sa rozširujúcich motívov alebo použiť vlastné fotografie, firemné alebo školské logá a farebné palety na vytvorenie vlastného jedinečného formulára. Odpovede na naše prieskumy sú úhľadne a automaticky zhromažďované do tabuliek Google. Informácie o odpovediach sú zobrazené v reálnom čase a grafy máme k dispozícii priamo vo formulároch. Ďalšími výhodami sú napríklad export dát do Excelu, spoľahlivosť, možnosť vytvárania a publikovania formulárov, možnosť zvoliť pri ich vytváraní rôzne typy odpovedí. Po ukončení zberu odpovedí máme možnosť automaticky vyhodnotiť výsledky dotazníka v podobe tabuliek alebo grafov.

ZÁVER

Zámerom využívania moderných technológií pri vyučovaní náboženskej výchovy je nielen uľahčiť prácu učiteľovi, ale predovšetkým spestriť vyučovací proces a s využitím informačno-komunikačných technológií motivovať žiakov k učeniu sa a k túžbe oboznamovať sa s novými technológiami. Verím, že i vďaka tomuto krátkemu príspevku si uvedomíme, že i náboženská výchova môže byť zaujímavým predmetom, ktorý môže využívať súčasné prostriedky modernej techniky a obohacovať tak dnešného mladého človeka.

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

- BRESTENSKÁ, B. a kol. 2010. *Premena školy s využitím informačných a komunikačných technológií*. Využitie IKT v danom predmete: spoločná časť. 1. vyd. Košice: elfa, s.r.o. pre Ústav informácií a prognóz školstva, 2010, 163 s. ISBN 978-80-8086-143-8.
- FURMAN, J. 2013. *Náboženstvo/náboženská výchova v školskom vzdelávacom programe*. Bratislava : Metodicko-pedagogické centrum v Bratislave, 2013. S. 64. ISBN 978-80-8052-481-4
- JÁN PAVOL II.. 1997. *Redemptoris missio*. Trnava : SSV, 1997. ISBN 80-71621-204-4.

- KAŠČÁK, O. – PUPALA, B. 2011. Školy v prúde reforiem. Bratislava: Renesans, spol. s r.o., 2011, 293 s. ISBN 80-89402-44-1.
- *Katechizmus Katolíckej cirkvi*. Trnava : Spolok svätého Vojtecha, 1999, 918 s. ISBN 80-7162-259-1.
- *Kódex kánonického práva*. Trnava : Spolok svätého Vojtecha, 1996, 937 s. ISBN 80-7162-061-0.
- KONGREGÁCIA PRE KLERIKOV. 1999. *Všeobecné direktórium pre katechizáciu*. Trnava : SSV, 1999, ISBN 80-7162-264-8.
- *Kresťania v spoločnosti*. Základné otázky Sociálnej náuky Cirkvi. 3 DVD. 9 dokumentárnych filmov po 30 min. Slovenský jazyk. © Goya producciones, Španielsko
- LENCZ, L. 2004. *Všeobecné direktórium pre katechizáciu a situácia katechizácie v SR*. [online]. [cit. 2015-04-19]. Dostupné na internete: <<http://www.communio.sk/citaj.php?id=117&issue=14>>.
- *Moderná didaktická technika v práci učiteľa*. Košice: UIPŠ v súčinnosti s elfa, s. r. o., 2010. ISBN 978-80-8086-135-3.
- MUCHOVÁ, L. 2009. *Náboženská edukace v súčasnej spoločnosti*. Ružomberok : Katolícka univerzita, edičné stredisko Pedagogickej fakulty, 2009. ISBN 978-80-8084-425-7.
- OLÁH, M., SCHAVEL, M., ONDRUŠOVÁ, Z., NAVRÁTIL, P. 2009. *Sociálna práca – vybrané kapitoly z dejín, teórie a metód sociálnej práce*. Bratislava : Vysoká škola zdravotníctva a sociálnej práce sv. Alžbety, katedra sociálnej práce, 2009, 228 s. ISBN 80-969449-6-7.
- PETLÁK, E. 1997. *Všeobecná didaktika*. Bratislava : IRIS, 1997. 270 s. ISBN 80-88778-49-2.
- PETLÁK, E. 1997. *Všeobecná didaktika*. Bratislava: IRIS, 1997. 270 s. ISBN 80-88778-49-2.
- POKORNÝ, M. 2008. *Digitální technologie ve výuce 1. díl*. Computer Media, Praha. 2008. 80 s. ISBN 978-80-7402-0.
- POKORNÝ, M. 2009. *Digitální technologie ve výuce 2. díl*. Computer Media, Praha. 2009. 80 s. ISBN 978-80-7402-0.
- *Premena školy s využitím informačných a komunikačných technológií*. Využitie IKT v danom predmete: spoločná časť. Košice: UIPŠ v súčinnosti s elfa, s. r. o., 2010. 163 s. ISBN 978-80-8086-143-8.
- PRŮCHA, J. – WALTEROVÁ, E. – MAREŠ, J. 2009. *Pedagogický slovník*. Praha : Portál s.r.o., 2009. 400 s. ISBN 978–80-7367-647-6.
- *Sväté písmo Starého i Nového zákona*. Rím : Slovenský ústav svätého Cyrila a Metoda, 1995. 2623 s.
- Štatistický úrad slovenskej republiky. [online]. [cit. 2016-06-20]. Dostupné na internete: <https://slovak.statistics.sk/wps/portal/ext/home!/ut/p/b1/04_Sj-9CPykssy0xPLMnMz0vMafGjz0IDzT0tnJwMHQ0s_IJcDTxDHAPcg7xMDA1M-TIEKIoEKDHAARwNC-sP1o8BKnN0dPUzMfQwMLHzcTQ08HT1CgywDjY0N-HI2hCvBY4eeRn5uqX5AbYZBI4qglAL9TbiU!/dl4/d5/L2dBISEvZ0FBIS9nQSEh/>.
- ZOUNEK, J. – ŠEĎOVÁ, K. 2009. *Učitelé a technologie: Mezi tradičním a moderním pojetím*. Brno : Paido, 2009. 174 s. ISBN 978-80-7315-187-4.
- ZOUNEK, J. – ŠEĎOVÁ, K. 2009. *Učitelé a technologie: Mezi tradičním a moderním pojetím*. Brno : Paido, 2009. 174 s. ISBN 978-80-7315-187-4.